

ВПЛИВ ГРУПОВОЇ РОБОТИ НА ПОКРАЩЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Василюк Аліна Дмитрівна

*здобувачка 3 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини),
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Нагорна Наталія Володимирівна

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

З давніх часів люди, турбуючись про продовження роду, прагнули передати своїм нащадкам життєвий досвід та знання попередніх поколінь, щоб підготувати їх до активного соціального життя. Протягом віків накопичувався багатий досвід освітньо-виховної роботи, що в різних культурах відомий як народна педагогіка. Без сумніву, можна сказати, що саме народ створює педагогіку як науку про виховання, а вчені розробляють її теоретичні засади.

Як нам відомо, одна з поширених форм навчання, звісно, є групова робота серед учнів. Такі заняття можуть дуже добре підвищити ефективність роботи на уроці, а ще розвивати комунікаційні навички, тобто учні вчаться спілкуватися, слухати один одного та обмінюватися ідеями. Багато дітей можуть спільно вирішувати проблеми, коли працюють разом, учні розвивають навички аналізу, творчого мислення, а ще командного підходу до вирішення задач. А як добре підвищується мотивація, групова динаміка може заохочувати учнів брати активнішу участь, коли вони бачать підтримку та зусилля однолітків. Ще дуже важливим аспектом являється розвиток лідерських якостей, у групах, малих чи великих, діти беруть на себе різні ролі, від лідера до організатора, і це сприяє розвитку впевненості у собі.

Тобто, головна мета групової роботи учнів охоплює великий спектр різного. Однією з перших зачинателів взаємонавчання серед учнів була Марія Монтесорі – це найкращий італійський педагог. Вона почала розвивати ідею групових занять, коли спостерігала за дітьми та їх природною схильністю до співпраці. Загалом, її підхід базувався на

створені спеціально підготовленого середовища, яке сприяло б самостійності та взаємодії між дітьми. У 1907 році вона відкрила свій перший «Дім дітей» (Casa dei Bambini) у Римі, де впровадила свої методи навчання. А ось основа її підходу, закладалась у створенні різновікових груп, де старші діти могли допомагати молодшим, а також свобода вибору завдань, що приводило до розвитку відповідальності та ініціативності. Монтесорі вважала, що діти найкраще навчаються через практичний досвід та взаємодію з іншими. Основна ідея методу Монтесорі полягає у збереженні природної радості дитини від навчання, адже, згідно з її підходом, це почуття є одним із ключових елементів становлення особистості. Вчитель, поважаючи це прагнення та спрямовуючи його, сприяє гармонійному розвитку дитини. Діти, які мають можливість навчатися у власному темпі та відповідно до своїх інтересів, розвивають упевненість у собі та максимально ефективно засвоюють нові знання.

Під час проходження педагогічної практики ми спостерігали за великою кількістю учнів щодня, різні класи, у відповідних однакова тема уроку, але всі учні відрізнялися один від одного, наче промінчики сонця, які, хоча і освітлюють світ своїм світлом, роблять це кожен по-своєму: одні яскраві та інтенсивні, інші ніжні та теплі. Так само і учнівська молодь, маючи однакову тему уроку, сприймають і опрацьовують її через призму власного досвіду, інтересів та талантів, у кожного свої думки та різні погляди на світ. Кожен учень приносить до класу щось унікальне – чи то креативність у розв'язанні задач, чи глибокі запитання, які спонукають до роздумів, чи навіть просте, але важливе прагнення зрозуміти більше. Ця різноманітність перетворює кожен урок на щось особливе – урок не лише для учнів, але й для вчителів.

Учитель у груповій освітній діяльності, на відміну від фронтальної та індивідуальної, не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці. У цьому випадку учням набагато простіше звернутися за поясненням до однолітків, ніж до вчителя [1, с. 6].

Кожен учень, хоч раз, але боявся щось спитати у вчителя, починав думати, що відбудеться щось погане, можливо вчитель погано подумас про нього, а може й самі однолітки, і, звісно, це приводило до негативних наслідків емоційного стану дитини, погіршувався настрій, з'являлись сумніви щодо розумових здібностей та учень починав пригнічувати та корити себе за це. У деяких дітей починається стрес стосовно батьків, а як вони відреагують на погану оцінку або незнання щодо певного предмету.

На нашу думку, саме вдосконалення та введення групової роботи на заняттях приведе до покращення знань учнів.

Вчитель повинен спочатку створити атмосферу довіри і підтримки між дітьми, я зрозуміла, що завдяки співпраці в групах учні відчують, що їхні думки й зусилля цінуються, що допомагає формувати позитивне ставлення до себе й інших.

Розуміння психологічних процесів, які відбуваються в групі, що була нещодавно створена або виникла сама по собі, має значення для вироблення стратегії навчальної та виховної роботи в ній [3, с. 35].

На уроці 5-го класу з теми «Спілкування з дорослими», було проведено групову роботу з дітьми під час проходження педагогічної практики. Спочатку учні були розділені на три групи, потім об'явлено завдання та скільки хвилин дається на обговорення теми. Спостерігаючи за учнямив процесі даної роботи можна виокремити певні ознаки та висновки:

- По-перше, така групова робота сприяла зміцненню соціальних зв'язків між учнями. Це неперевершено дивитись на дітей, які самі виявляють ініціативу у взаємодії один з одним, вони ділилися своїми думками та активно слухали товаришів, що позитивно вплинуло на атмосферу в класі. Хоча, без сумніву, траплялись і суперечки, але так навіть краще, вони змогли швидко знайти вирішення проблеми між собою та прийшли до певної згоди.

- По-друге, під час обговорення теми учні продемонстрували різні підходи до розв'язання завдання, що засвідчує їх здатність мислити креативно та самостійно. Кожна дитина підходила до завдання зі своїм власним поглядом та ідеями, що, справді, і було частою проблемою певних конфліктів, але, все одно, були сформовані через призму їх досвіду, інтересів та здібностей.

Різноманітність думок у груповій роботі стала ключовим елементом у пошуку оптимальних рішень. Учні не лише мали змогу висловити свої точки зору, але й навчитися слухати інших, об'єднувати ідеї та аналізувати їх. Такий підхід показує, наскільки важливо враховувати індивідуальні особливості кожного учасника та створювати умови для їхньої реалізації.

Крім того, багатогранність підходів допомогла дітям зрозуміти, що немає одного «правильного» способу вирішити завдання, що сприяло толерантності до різних думок і створенню атмосфери взаємодопомоги в групі. Це також підштовхнуло учнів до роздумів і аналізу, стимулюючи критичне мислення кожного.

Різноманітність в учнівських підходах перетворює групову роботу на платформу для навчання не тільки знань, але й важливих життєвих навичок.

– По-третє, одне з найголовніших моментів – емоційна підтримка, які діти виявляли одне до одного під час групової роботи, саме вона стала важливим чинником створення атмосфери довіри та взаємоповаги. Учні заохочували і хвалили ідеї своїх однокласників, що давало впевненості навіть тим, хто зазвичай соромився висловлюватися. Це сприяло не лише індивідуальному комфорту, а й загальному згуртуванню групи.

Саме така підтримка допомогла створити відчуття безпеки, у якому кожен учень міг вільно висловити свої думки, не боячись критики чи осуду. Учні почувалися важливими та почутими, а це дуже важливо для формування позитивної самооцінки та емоційного благополуччя. Емоційна підтримка також виконувала роль мотивації: діти відчували, що їх праця ціниться, і з більшим ентузіазмом брали участь у спільній роботі. Це допомогло створити гармонійну і продуктивну взаємодію, яка впливає на загальний настрій і ментальний стан учнів, підвищуючи їх залученість та задоволення від навчання.

Така взаємодія не лише покращує емоційне здоров'я дітей, але й закладає основу для розвитку життєво важливих соціальних навичок.

Ми дійшли висновку, що групові роботи у закладах загальної середньої освіти є ефективним інструментом для покращення ментального здоров'я учнів, адже вони сприяють розвитку емоційної підтримки, комунікації та співпраці.

Робота в групах дозволяє відчувати взаємну підтримку, сформувати довіру та знайти спільну мову з однолітками, що позитивно впливає на емоційний стан кожного учасника освітнього процесу.

Література:

1. Буряк О. О., Керчик О. О. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.
2. Калініченко Н. А. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів біології. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі». Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава, 2017. 151-154 с.
3. Горностай П. П. Методи групової роботи в системі освіти: методичні рекомендації. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ, Міленіум, 2017. 64 с.